

„Soudím, že dnes bez latiny medicína určitým způsobem degraduje a degeneruje a ztrácí nejen kus toho umění, ale přímo i část své vlastní krásy.“ (Krizek, G. O.: Latina, rádkyně a ochránkyně lékařů, Praktický lékař 1998)

Snad nikdo si dneska nedokáže představit medicínu bez latiny. Jazyka, který je v současnosti považován za mrtvý. A při tom v minulosti byla latina velmi rozšířená, na samotném počátku stojí Řím zhruba v 7. století př. n. l. Velcí básníci říše římské už psali v latině. Však i pan profesor Hrbolek z českého filmu *Marečku, podejte mi pero!*, by řekl: „I skladník si může přečíst Vergilia v originále.“ Postupem času se latina stále držela, byla znakem vzdělaných lidí a představitelů církve. Vyvinuly se z ní dnešní románské jazyky jako je francouzština, italština, španělština a další, navíc silně ovlivnila angličtinu. Potom se latina dostala do pozadí, zastínily ji jiné jazyky a stala se tak „mrtvým jazykem“. Avšak dodnes přetrvává v odborné terminologii, jako je medicína, právo, biologie aj.

Coby student, který teprve postupně objevuje kouzla medicíny, postupně nahlížím pod povrch samotné anatomie, a studiem latiny se postupně dostávám hlouběji do těch krás tohoto řemesla, tohoto umění. Pro každého začínajícího studenta je to noční můra, představa, že se učí nový jazyk, se kterým se do té doby nikdy nesešel. Pan docent Sejkora z filmu *Jak básníci přicházejí* o iluze by nás určitě chtěl uklidnit: „To je jednoduché, kolego. Hlavu vzhůru. Termini situm et directionem partium corporis indicantes...“ Ale postupem času, při učení se tohoto výjimečného jazyka, se dozví, že vlastně spousta slov v angličtině, francouzštině, potažmo i v češtině, je vlastně dost podobná těm slovům v latině. A tak student začne objevovat kouzlo latiny. Zjistí, že latina je vlastně všude kolem nás. Zjistí, že i na první pohled české slovo jako je „facka“ má původ v latině (facies, tedy v překladu tvář).

Karel Čapek, český spisovatel 20. století, si vážil literatury a jazyka samotného. Tvrdil, že *řeč je jediným autentickým projevem duše národa. Řeč je sama duše a kultura národa. Její zvučnost a melodie dává svědectví o poetických radostech kmene; její skladba a čistota projevu tajemné zákony myšlení; její přesnost a logičnost udává míru rozumových darů národa. Zdokonaluje-li se národ, musí se zdokonalovat i jazyk; neboť je živý a vyvíjí se s námi všemi.* Ačkoliv takto chválil krásu jazyka českého, proč by to nemohla být pravda i o latině. Bohužel v tomto případě tu nejsou žádní lidé, kteří by aktivně mluvili a zdokonalovali tento jazyk. Není tu žádný národ, který by mluvil latinou. A právě proto je potřeba zachovat tu krásu tohoto jazyka, učit se ho. Vždyť by to byla škoda, kdyby měl upadnout v naprosté zapomnění.

Práce s jakýmkoliv jazykem je náročná a vyžaduje určitý jernocit při zacházení s ním. Toho si byl vědom třeba i K. H. Mácha, když napsal svoje nejznámější literární dílo – *Máj*. Jaké by to bylo dílo, kdyby nevyužil té široké nabídky básnických prostředků, které čeština nabízí? Bez nich by se třeba dílo nestalo ničím zvláště výjimečným a třeba i upadlo v zapomnění. Dokázal jazyk využít tak, aby se dílo stalo něčím výjimečným. Nechme latinu dělat medicínu zajímavou. Navenek jí dodává určitou vznešenost. Bez ní medicína ztratí kouzlo. Díky ní student medicíny začne lépe chápat obecné principy v anatomii a komunikace mezi doktory se pro něj stane jednodušší.

A jak je to tedy s ústupem latiny v medicíně? Pro mladé doktory to může být nechuť se učit gramatiku a tedy správně využívat latinu. Potom se pro ně latina stává jednodušší. Latina se vyskytuje v lékařských dokumentacích, mluvenou latinu používá dneska málokdo. Mohlo by to být způsobeno nedostačující výukou, nebo že doktoři sdělují veškerou anamnézu pacientům, což samozřejmě musí být interpretováno v národním jazyce, nikoliv v latině, které by nerozuměli. Také doktoři a medicí

musí být opatrní v používání latiny, aby zbytečně nevystrašili pacienty, např. v situaci, kdy medik popisuje ultrazvuk těhotné ženy slovy: „Tady je caput (tedy hlava)“.

Latina, coby v minulosti národní jazyk říše římské, se používá méně a méně. Za národní jazyk je dnes považována angličtina, ani znakem intelektuálů už není. Ačkoliv se dodnes používá převážně jen v církvi, je úředním jazykem ve Vatikánu a akademie Vivarium Novum v Římě nabízí možnost jednoletého studia latiny pro studenty z celého světa. Latina, která se používá v medicíně a přírodních vědách dneska, je spíše už jenom terminologie, nikoli souvislá mluva. A to je škoda. Vždyť latina dodává oboru něco, co jí dělá zajímavou a krásnou.

Počet znaků včetně mezer: 4375

Zdroje:

Latina je mrtvá, ať žije latina!, Wilfried Stroh, Praha 2016, nakladatelství Oikoymenth

Latina jako mezinárodní jazyk, Věra Barandovská-Frank, Dobřichovice: KAVA-PECH, 1995

<https://www.odmaturuj.cz/nezarazene/latina-dnes/>